

Kávéházi előzetes

Kristó professzor úr

Kristó Gyula különleges stílusérzékkel megáldott előadó. Néhány éve, még rektorként a tudományegyetem egyik rendezvényén fejtette ki nézeteit. Az ügy bonyolultságához illeszkedve cirkalmas, de nagy műgonddal cizellált mondatokban lelte meg mondandója formáját. A hallgatóság soraiban egy-egy klasszikus ivú körmondat végén fölhangzott a spontán elismerés: „ezt is be tudta fejezni!”. S valóban: Kristó professzor minden mondatát pontosan formálja meg egészen a stílusos befejezésig.

Minden bizonnyal ez a képessége sokat segít abban, hogy gördülékenyen áradó gondolatai szakmai tárgyába, a késői múltba is behatoljanak. Az az elegancia, amivel megszólal, megőrződik tudományos munkáiban is. Így a mély történelmi összefüggéseket taglaló dolgozatok, monográfiák is olvasmányélményt jelentenek még azok számára is, akik

Ennek az írásnak aporója van: ma, hétfőn este az irodalmi kávéházban Szegfű László történészt látja vendégül. De ha a kávéház programja nem szolgáltatna aktualitást, a professzor úr munkássága, személyisége, aktivitása mindenképpen híradásra készítené a toll hivatásos forgatóját.

nem ismerik egyetemi szinten a koraközépkori magyar történetet.

Nehéz lenne összefoglalni Kristó Gyula szerteágazó munkásságát, de olvasói akár ismeretlenül is kikövetkeztethetik a kutatói érdeklődés irányait, építőelemeit. Egyik kedves témája a feudális széttagolódás korszaka, ebben is Csák Máté, az egykori tartományúr alakja. Foglalkoztatja a kró-

nikairódalom és a hadtörténet is. Könyvet írt az Arpád-kor háborúiról, izgalmas olvasmány az augsburgi és a rozgonyi csata körülményeit bogozó kötete. Több forráskiadvány, olvasókönyv szerkesztőjeként is kiváló munkát végzett, s a nyelvészet határterületeire is elmerészkedett, mikor a törzsek és a törzsnévi helynevek viszonyát kutatta. Egyik összefoglaló monográfiájában Levedi törzsszövetségétől Szent István államig fogta össze a magyarok történetét. Mint példamutatóan dolgozó egyetemi ember tankönyveket is írt, tartalmas előadásokat tart, kemény munkatempót diktáló szemináriumokat vezet. A JATE rektoraként sokat tett a tudományért és oktatásért, most a bölcsészettudományi kar dékáni tisztében szolgálja az univerzitást.

Ma este a Royalban személyesen találkozhat vele az olvasó.

D. I.

János vitéz megérkezett

Új bábszínház Szegeden

Tegnap fölavatták Szeged új bábszínházát. Nem volt ünnepi szónok, hanem igazi avatás: megtartották az első előadást. János vitézt kísérelték a gyerekek, Kukorica Jancsi-korától Tündérorszáig. Akárcsak 40 esztendővel ezelőtt.

A 150 férőhelyes nézőtér magyarszárók nyakába. Celofándarabok, illetve hungarocell forgács — ám a nézőtérben senki sem gondolt erre. Több mint 50 reflektor szolgált, mind pontosan beállítva, hiszen a világítás programozott... A színpaddal szemben, az emeleti ügyelői szobában öt a színház lelke, a különleges, kifejezetten ide készült keverőpult, amelyen két évig dolgoztak a Délép tanműhelyében, Mihók József szakoktató irányításával, társadalmi munkában.

Kövér Béla ül a pultnál, különféle, számomra titokzatos gombokat nyomogat és a színpadon váltakoznak a fények, a színes, a vetített képek, a beszédhang és a zörejek... A programot ő készítette, már korábban. Nem, dehogyis villamosmérnök, se nem számítógépes szakember. Jogász. És a Szegedi Bábszínház az élete. Egyszer régen (talán először írtam a bábszínházról) fönt jártam a lakásán; emlékszem a meghökkenésre: egy varroda és egy asztalos tanműhely elegyét láttam, hiszen a bábok mindig is náluk készültek, az egész család be volt fogva. Amikor az édesanyja már nem varrhatta többé a bábszínház apróbb-nagyobb figuráit, Kövér Béla megtanult varrni... Mióta nyugdíjas, és az új színház épül, naponta 10—12 órát tölt a Lenin körúti házban. A Csomai brigádjának tagjai (művezető Kovács János) bizony „szem előtt voltak”. Így aztán ez az az építkezés, ahol

hiánypótlásra, mint olyanra — nincs szükség.

A tanácsnak nyolcmilliója volt az új bábszínházra, ebből a színpadtechnikára már nem futotta, végül az anyagköltséget csak kiszorították; a bábszínházvezető 3 ezer órányi társadalmi munkája kellett még hozzá. Az utolsó fázisban kiderült, hogy az előcsarnok falainak felöltöztetésére végképp nincs fedezet, Kövér Béla nekiállt tapétázni. Majd megvárta az ajtófüggönyöket, „tűzőtőllag” helytelenül, ezért tegnapelőtt este újra leszedte az összeset és fölvarrta rájuk a szükségesnek mondott szegélyeket.

Nincs készen még a portál, szinte pénzühiány miatt, de már van ígérlet: november végére fölkerülnek a rézdomborítások, a felirat az utcafronton.

A Bartók Művelődési Központ intézményeként működő bábszínház — életének 40. esztendejében — végre méltó körülmények között várja a gyerekeket, ezennel minden vasárnap két előadásra, és — az érdeklődésre tekintettel — minden hatodik szombaton is.

A premier jól sikerült. A *Koós Iván* tervei alapján felújított János vitézt Gyuris György rendezte, aki hivatásos könyvtáros, osztályvezető a Somogyiban, és régi amatőr bábos; több mint 20 év után tavaly tért vissza — segíteni. Az együttes tagjai (a vezetőkkel együtt összesen 14-en) napi munkájuk után heti három és fél órát áldoznak rendszeresen a próbákra, plusz az előadások... A közönség ujjong: János vitéz megérkezett Tündércsúzába. A gyerekek tegnap színházban voltak.

S. E.

Munkatársunk jelenti a Fekete-házból

Kővirágok, vasvirágok

A Gerster Károly tervezte gyönyörű, romantikus épület, a Fekete-ház sajnos újra felújítás alatt áll. Minden bizonnyal hem ez az első „szépitkezés” születése, 1857 óta, mégis nyugtalanító az utóbbi években tapasztalható gyakoriság. Szerencsére odabent ma is több kiállítást látogathatnak az érdeklődők, így a Tipity János csodaszép rajzaiból készült összeállítást is.

A *Kővirágok, vasvirágok* című kiállításon a látogatóknak visszaköszönnek azok a vasrácsok, kapuk, ablakok, lámpák, kilincsek és erkélyek, melyeket sokszor nem illőn köszöntünk a város szép utcáin sétáltunkkor. „Talán csak a rajzok láttán döbbenünk rá, milyen szépek” — írja a kiállítás rövid bevezetője, melyből csak annyit tudunk meg a város kincseinek megrajzolójáról, hogy hetvenesztendő, nem hivatásos grafikus.

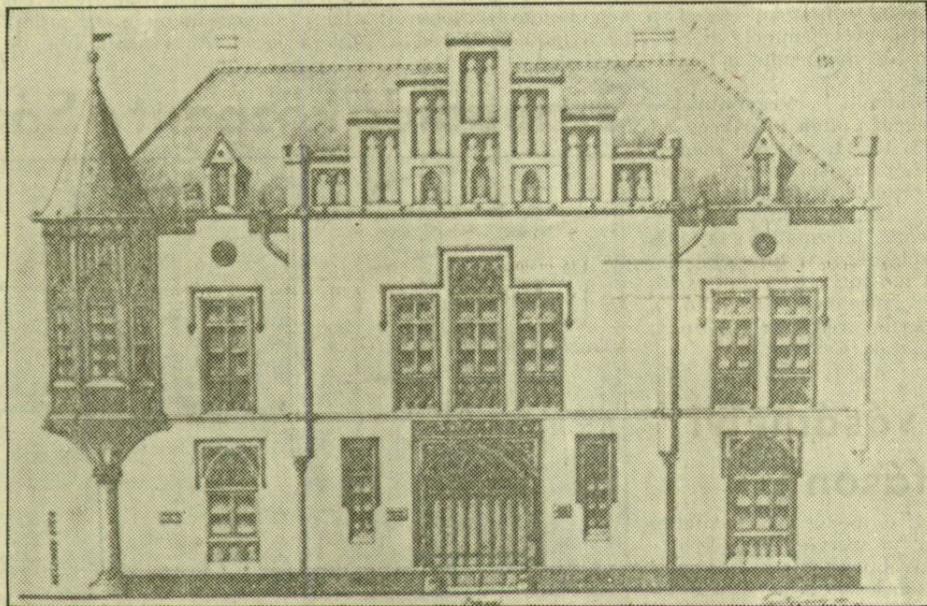
Híreket kellene szereznem Tipity Jánosról, gondoltam a szép rajzokba feledkezve, s ez az igény parancsoló szükségé gyarapodott, amikor megpillantottam a Kálvin téri református templom tetején lévő rézlemez kakas hihetetlenül közeli rajzát.

— *Ugye ezt volt a legnehezebb megrajzolni?* — kérdeztem a bravúros grafikák készítőjét.

— Á, dehogyan — válaszolta —, odaálltam a sarokba, ahol a Madách utca nyílik, és egyszerűen lerajzoltam. Ez volt a legkönnyebb. Volt, amit két napig rajzoltam.

— *Hány rajzot készített eddig?*

— Van már ezeröttszáz rajzom, de nemcsak Szegeden dolgoztam. Sopron, Kőszeg, Szombathely, Tatabánya szépségeit is megörökítettem. Lerajzoltam Makó régi pa-

„Tudósításunk” helyszíne — Tipity János rajzán

rasztépületeit, százhusz vasműröl készült rajzomból nemrég volt kiállítás.

— *Hol készítette az első rajzokat?*

— Csongrádon. Alighanem a kezdet volt a legnehezebb.

— *Hol lesz legközelebb kiállítás?*

— Éppen tegnap küldtem el Keckemétre nyolcvan rajzot. Jövőre lesz belőle vagy egy kiadvány, vagy pedig kiállítás.

— *Gondolt-e arra, hogy lerajzolná a Dóm tér szobrai, s ebből könyvet készítene?*

— Nem, ilyenre már nem vállalkozom. Betöltöttem az első hetven évemet, s a kezem meg a szemem már nem a régi. Azt hiszem, most már az örök törvény parancsol.

Hogyan kezdődött, mikor ébredt föl Tipity Jánosban a rajztehetség tudata? Erről is mesélt:

— Negyedik elemista koromban az úrigyerekektől a rajzaimmal szereztem be a tanszerrelvőt.

Az elemi után kőművesnél és műkövesnél dolgoztam, majd egy szobrásznak segédkeztem. Azután jött a háború, a hosszú szolgálat és a három esztendeig tartó hadifogság. Hazakerülve elvégeztem a nyolc osztályt a MÁV pályamunkásaként. Megalakulásakor került a szegedi ter-

vezőirodába műszaki rajzoló. Később az IKV és az Agrober alkalmazásában is állt, időközben papirost szerzett az építőipari technikumban. 1969-ben készült el az első rajz, és most érkezett el a szegedi kiállítás ideje.

— A megnyitóra egy lélek se jött el, nem is volt, aki megnyissa a kiállítást. Erről azt ír, amit jónak lát — mondja lehangoltan a város megrajzolója.

De a rajzok megcsodálhatók, és mégiscsak a teljesítmény a legfontosabb.

Dlusztus Imre

Volt-e köztük lengyel?

A tavasszal a Délép egyik fiatal bádgosával beszélgettem a munkájáról. Mesélte, garanciás dolog akadt, mert a fölújított színház lapos tetején néhány apróbb hibát fedeztek föl. Ezek a kicsiny folytonossági hiányok beázást és nyugtalanságot, no meg sok-sok kárt okoztak a színházban. Korszertlenül fölvetődött bennem, hogy ki lehet a felelős. Az ifjú bádgos megválaszolta: lengyelek dolgoztak ott, azok végeztek trehány munkát. Később megtudtam: a válassz úgy lett volna egész, ha azt tartalmazza, hogy lengyelek is dolgoztak ott, hiszen a hazai munkaerő is képviseltette magát a színház tetején.

Ez jutott eszembe, amikor többszörre ácsorogtam a Fekete-ház vadonatúj állványai mellett, várva egy munkást, aki fölvilágosít. Kérdéseket tettem volna föl neki: Hogyhogy ily hamar, a fölújítást szinte hónapokkal követve húztak föl ide ezek az állványok? Kinek a hibája, hogy a fal ledúrja magáról a vakolatot? Kik vállalták a fölújítást? Garanciális munka lenne ez? Es ki vállalja a további garanciát? Tudja-e, hogy kik dolgoztak itt időt nem állón?

De nem jött egyetlen munkás sem. Pedig legvégsőül csak azt kérdeztem volna: volt-e köztük lengyel? ... I. D.

Megalakult a televízió művészeti tanácsa

Megalakult a Magyar Televízió Művészeti Tanácsa. A kiemelkedő művészekből és szakemberekből, a hazai kulturális élet legkülönbözőbb területein tevékenykedő ismert személyiségekből álló testület feladata, hogy javaslataival orientálja, illetve véleményezze a televízió műsormunkáját, s részt vegyen a távlati műsorpolitikai döntések előkészítésében.

Mint azt Murai György, az MTV elnökhelyettese, a testület titkára elmondta, a tanács tagjai — Bereczky Lóránt, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója, Boldisár Iván író, Czine Mihály irodalomtörténész, Glatz Ferenc, a História főszerkesztője, Huszár István, az MSZMP KB Párttörténeti Intézet igazgatója, Kállai Ferenc színművész, Petrovics Emil, az Operaház igaz-

gatója és Szabó István filmrendező — valamilyen formában már korábban is kapcsolatban álltak a televíziózással.

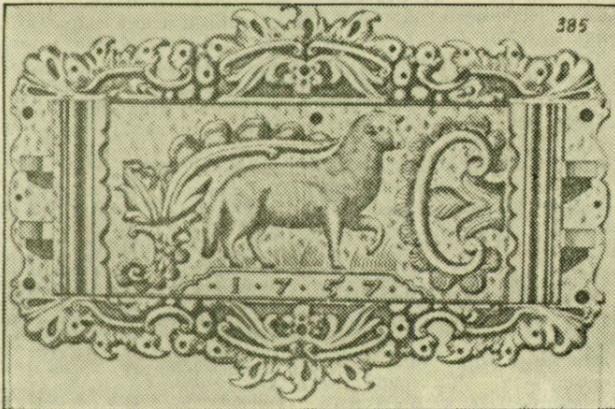
A művészeti tanács a napokban már megtartotta első ülését, amelyet várhatóan kéthavonta követnek a rendszeres konzultációk. Ezek alkalmat adnak arra is, hogy a tanács tagjai előzetesen véleményezzek, illetve javasolják konkrét műsorok, sorozatok elkészítését, sugárzását, illetve megszüntetését, különböző televíziós akciók megszületését. Az üléseken áttekintik és értékelik ugyanakkor egy-egy időszak termését is. A következő konzultáció a televízió drámai műhelyeinek — a tévéjétek-, valamint a színház- és sorozatszerkesztések — a tevékenységét, illetve munkatervét vitatják meg.

Evangélikus egyházi vezetők beiktatása

Ünnepi közgyűlést tartott szombaton a Déli Evangélikus Egyházkerület a Deák téri templomban. A rendezvényen Nagy Gyula, a Magyarországi Evangélikus Egyház püspök-elnöke beiktatta tisztségébe a gyülekezetek szavazatai alapján megválasztott Harmati Béla püspököt és Frenkl Róbert egyházkerületi felügyelőt.

Az ünnepi eseményen részt vettek a hazai egyházak vezetői, valamint külföldi egyházak képviselői. Ott volt Johannes Hanselmann püspök, a Lutheránus Világszövetség elnöke is.

A hazai állami és társadalmi szervek nevében Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke köszöntötte az új tisztségviselőket, elismeréssel szölt eddigi egyházi és közéleti munkájukról, s biztosította őket az állam bizalmáról és támogatásáról. Az államtitkár méltatta a közel múltban elhunyt Káldy Zoltán püspök egyházkormányzati és közéleti munkáját, az állam és az evangélikus egyház jó kapcsolatának elmélyítésében szerzett érdemeit.

Céhláda zárja — bárány domborítással 1757-ből